

ВІДПОВІДНІСТЬ ПІДРУЧНИКА «ФРАНЦУЗЬКА МОВА, ПРОСУНУТИЙ РІВЕНЬ ДАЛЬФ» СУЧАСНИМ ПЕДАГОГІЧНИМ ВИМОГАМ

CONFORMITY OF TEXTBOOK "FRENCH, ADVANCED LEVEL DALF" TO CONTEMPORARY PEDAGOGICAL DEMANDS

Стаття присвячена аналізу українського підручника «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» видавничо-торгової фірми «Перун» як ефективного засобу комунікації. Особлива увага приділяється відповідності змісту навчальної книги її меті, доцільності використання вищезазначеного підручника на практичних заняттях у вищих навчальних закладах. Робиться наголос на методичному аспекті навчальної книги. Автор вказує на позитивну роль вихідних даних, вступу та рекомендацій, підкреслюючи мету занять для здобувачів вищої освіти. Науковий пошук розглядає використання найбільш поширених типів тестів: питально-відповідних вправ, перекладу, співвіднесення (зіставлення), доповнення, заповнення пробілів (пропусків), перекодування інформації, логічного перегрупування, виправлення, розподілу фраз по групам, множинного вибору, зіставлення (відрізнення подібностей і розходжень) та ін. Стаття підкреслює важливість функцій підручника, необхідність впровадження в освітній процес таких креативних завдань для здобувачів вищої освіти, як розробку портфоліо, роботу в групах, складання записів, діалогів, організацію дискусій, презентацій, рольових ігор. До безперечних переваг підручника «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» видавництва Ірпінь: ВТФ «Перун» відноситься те, що повністю відповідає вимогам навчальної програми, у ньому простежується чіткість структуривання навчального матеріалу, є в наявності технічні засоби полегшення користування підручником, присутня наукова коректність змісту та повнота розкриття основних положень, використання сучасної загальноприйнятої наукової термінології. Чітко вбачається практична спрямованість навчального матеріалу, його зв'язок з життям. Підручник надає можливості для забезпечення диференційованого підходу до навчання, змістове наповнення відповідає віковим особливостям здобувачів вищої освіти. Мова викладу навчального матеріалу підручника чітка і зрозуміла. Мотивація навчальної діяльності молоді, розвиток інтересу до навчального предмета засобами, запропонованими в підручнику, свідчать про наявність завдань проблемно-пошукового характеру. Дидактична доцільність системи завдань, поданих у підручнику, його можливість для здійснення здобувачами самостійної навчальної діяльності, логіка розміщення та використання ілюстративного матеріалу як самостійного або додаткового джерела інформації є вагомими бонусами «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ». Перевага навчальної книги полягає у її цілісності, компактності й динаміці. На основі ретельно розробленого підручника кожен педагог вищої школи може розробити власний мета-план та спрогнозувати мета-діяльність. Такий вид діяльності викладача

буде дуже корисним особисто для нього та для здобувачів вищої освіти. Вищезгадана стаття фокусується на відповідності українського підручника сучасним педагогічним вимогам вищої школи.

Ключові слова: український підручник, викладач, здобувач вищої освіти, вищий навчальний заклад, програмні загальні й фахові компетентності, програмні результати навчання.

The article is devoted to the analysis of the Ukrainian textbook "French, advanced level DALF" as an effective means of communication. Special attention is paid to correspondence of content of textbook to its aim, expediency of using of the mentioned textbook at practical sessions at higher educational institutions. It is emphasized methodological aspect of teaching book. The author points out a positive role of data, introduction and recommendations, underlining the aim of sessions for students. Scientific search examines the usage of the most spread types of tests: asking-answering questions, translation, matching, completing, gap-filling, information transfer, recording, correction, paragraphing, multiple choice, finding differences (similarities) and so on. The article underlines the importance of functions of textbook, necessity of inculcation into educational process of such creative tasks for students as working out portfolios, work in groups, making notes, making up dialogues, organization of discussions, presentations, and role-play. Unquestionable advantages of the "French, advanced level DALF" textbook are: complete compatibility to the requirements of the teaching programs, prominent clarity of the material structuring, availability of technical support of the textbook user, visible scientific correctness in the contents and completeness in the main theses revealing, utilization of up-to-date and generally accepted scientific terms. Practical intention of the teaching material, its bond with life is transparent. The textbook enables the differential approach to teaching, and its contents are in accord with age characteristics of the higher education seekers. The language of teaching material is clear and simple. Motivation of the youth's learning activities and rising the interest to the subject with methods proposed in the textbook show the presence of problematic-searching tasks. Didactic adequacy of the tasks system in the textbook, its capacity to facilitate independent activities for the education seekers, and the logic of the illustrative material layout and use are considerable advantages of the textbook as both a stand-alone and an additional information source. Mentioned article focuses on conformity of Ukrainian textbook to contemporary pedagogical demands of higher school.

Key words: Ukrainian textbook, lecturer, seeker of higher education, higher educational institution, program general and professional competencies, program results of teaching.

УДК 37.013:[37.091.64:811.133.1]
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.19>

Несін Ю.М.,
канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов
Херсонського державного аграрно-економічного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Кожен справжній підручник, як навчальна книга, повинен містити основи наукових знань з певної навчальної дисципліни відповідно до мети навчання, визначеної програмою й вимогами дидактики. На нашу переконливу думку, аналіз автентичних англословних підручників дуже корисний, бо він є мотивуючим фактором для викладачів, які працюють зі здобувачами вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасна українська педагогіка має здобутки теоретичного й практичного характеру. Висвітленню автентичних франкомовних і вітчизняних підручників присвятили роботи низка науковців України, серед яких ми можемо зазначити таких авторів як О. Бориславська, О. Власенко, П. Ворона, Г. Драненко, І. Заверуха, Е. Захарченко, В. Малиновський, А. Матвієнко, І. Пресняков, М. Пухтинський, Н. Шаповалова та ін.

Подібну проблему вирішують франкомовні науковці К. Барт-Мелконян, Ж. Бордо, Р. Вон, Т. Гроссе, Р. Давід, Ж.-Ф. Девемі, Е. Массакре, Ж.-Л. Поже, А.-С. Шамбест та ін. Вони відомі не лише у Франції та у франкомовному світі, а й на теренах України.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Через те, що огляд автентичних й українських франкомовних підручників не дуже розповсюджений на шпальтах наукової літератури, ми спробуємо висвітлити це шляхом аналізу відповідності навчальної книги сучасним педагогічним вимогам.

Мета статті. Виходячи з вищезазначеного, мета нашої статті – здійснення всебічного аналізу українського підручника «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» видавничо-торгової фірми «Перун» як ефективного засобу комунікації, що відповідає сучасним педагогічним вимогам.

Виклад основного матеріалу. Український підручник «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» видавничо-торгової фірми «Перун» є результатом креативного співробітництва освітян України і Франції. Автори спільного французько-українського проекту А. Аржаковські, О. Уасберг, В. Бусел за допомоги Генерального секретаря Міжнародної Федерації викладачів французької мови А. Монрі-Гуарен і співробітників Французького Культурного Центру в Києві вперше надрукували підручник у 2004 році. Навчальна книга декілька разів перевидавалася (востаннє у 2021 році) й розрахована на просунутий рівень та на подальше отримання сертифікату ДАЛЬФ володіння французькою мовою, має теоретичне та практичне спрямування. Підручник рекомендовано Міністерством освіти і науки України, він йде в контексті з загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, оскільки його кінцева мета – оволодіння французькою мовою, враховуючи діяльнісно-орієнтований підхід [4]. Навчальна книга у змісті містить передмову, сім розділів, додатки, розрахована на здобувачів вищої освіти, а також на осіб, що прагнуть до самовдосконалення. Всі без винятку частини українського підручника «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» мають різноманітну корисну інформацію щодо життя молоді у Франції та Україні.

Особлива увага нами приділяється відповідності змісту навчальної книги її підсумковій меті, доцільності використання вищезазначеного підручника на практичних заняттях з французької мови у вищих навчальних закладах, тому цю відповідність ми спробуємо показати у таблиці, якою обов'язково користуються викладачі, де аббревіатура ЗК означає загальні компетентності, СК – спеціальні (фахові) компетентності, РН – результати навчання (табл. 1).

Таблиця 1

Програмні компетентності	Програмні результати
ЗК 01. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, суспільних явищ в розвитку і конкретних історичних умовах.	РН 13. Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.
ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	РН 14. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.
ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	РН 16. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.
ЗК 08. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	
СК 9. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.	
СК 10. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	

Отже, яку б програмну загальну або фахову компетентність ми не розглядали, які б програмні результати навчання ми не досліджували, всі вони повністю співпадають зі змістом підручника. Наприклад, загальна програмна компетентність № 3 (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу) відповідає вправі № 2 на сторінці 11 підручника. Завдання вищезазначеної вправи – правильне (логічне) розташування подій, що відбулися у минулому. Спеціальна (фахова) компетентність № 10 (демонстрація розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави) відповідає вправі № 4 на сторінці 12 підручника. Ця вправа – про непрості стосунки нашої держави з північним сусідом (до подій лютого 2022 року). Програмні результати навчання № 13 (володіння та застосування знань державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності) відносяться до вправи № 1 на сторінці 17 навчальної книги. Вправа пропонує скласти декілька листів у писемній формі, адресованих другу (подрузі) [3].

Розрахований на практичну роботу з молоддю, книга «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» має в своєму арсеналі вдалі вправи пов'язані з креативною роботою здобувачів вищої освіти, а саме – з постановою власної мети й шляхів її досягнення, чисельними викликами, що можуть з'явитися у реальному повсякденному житті. Пропонуючи лексичний матеріал, автор підручника не висвітлює життя молоді Франції тільки у рожевому кольорі – на шпальтах повсякденні проблеми, пов'язані з насильством, безробіттям, безхатьками тощо. Стосовно граматики – підручник доречно використовує найбільш поширені типи тестів і серед них – питально-відповідні тести, тести на переклад, співвіднесення (зіставлення), доповнення, заповнення пробілів (пропусків), перекодування інформації, логічне перегрупування, виправлення, розподіл фраз по групам, множинний вибір, зіставлення (відрізнення подібностей і розходжень), вірні/невірні твердження, складання списку (рахування об'єктів), опитування, відновлення пробілів (пропусків), конспектування (складання коротких записів). Незважаючи на дуже потужний, високий науково-методичний рівень підручника, на нашу думку, він містить невелику кількість недоліків, а саме:

- відсутність триалогів і полілогів;
- зайва реклама японської автомобільної промисловості;
- недостатня кількість вправ, спрямованих на розвиток уваги.

Водночас разом з технічним та програмним забезпеченням (Zoom, Microsoft, Moodle, YouTube, Skype, Google Classroom), технічними засобами навчання (ноутбук, проектор, відеоплеєр,

смартфон, автентичні та вітчизняні постери професійного спрямування, географічні, політичні, економічні мапи України та Франції) процес навчання з використанням вищезазначеної книги може бути ще більш ефективним.

Зазначимо, що український франкомовний підручник цілком відповідає книзі, про яку писала науковець Н. П. Волкова як про джерело наукових знань, що відповідає меті навчання, визначеною програмою і вимогами дидактики [1].

Ми погоджуємося з дослідницею І. М. Дичківською, яка стверджує, що готовність педагога до інноваційної професійної діяльності простежується засобом користування підручником [2]. Дослідження підручника «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» цілком вказує на його інноваційність.

Педагог-науковець М. М. Фіцула пише про підручник, що має виступати основою наукових знань [5] і саме такою є навчальна книга Г. Драненка.

З точки зору поліграфічного виконання книги, можна з впевненістю зафіксувати, що воно на високому рівні: якість естетичного оформлення, спрямованість на розвиток естетичного смаку, дотримання гігієнічних, поліграфічних вимог (шрифт, формат, вага, ламінація обкладинки) свідчить про професійний підхід автора до створення навчальної книги. Все це суттєво полегшує сприйняття навчального матеріалу підручника.

Висновки. Підводячи підсумки, зафіксуємо, що результати проведеного нами дослідження дозволяють впевнено говорити про вагому роль підручника як корисного засобу навчання. У освітньому процесі він повністю відповідає сучасним педагогічним вимогам. Український підручник на кшталт «Французька мова, просунутий рівень ДАЛЬФ» сприяє формуванню знань, вмінь, навичок молоді, загальному всебічному розвитку особистості.

Перспективи наших подальших досліджень ми вбачаємо в аналізі інших автентичних (французьких), франкомовних й українських підручників, які створені для здобувачів вищої освіти, що вивчають французьку мову і які (підручники) позитивно зарекомендували себе протягом тривалого часу.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Академвидав, 2009. 616 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
3. Драненко Г.Ф. Français, niveau avancé DALF : Підруч. для вищ. навч. закл. К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 232 с.: іл.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ : Академвидав, 2007. 560 с.